

Мокта е во
НАРОДОТ

МОКТА Е ВО НАРОДОТ

НОЕМВРИ 2003

Фото: Филип Антовски

НВО САЕМ

Рефет Абази, актер,
административен
директор на Детскиот
театарски центар

**Мешаната публика
е наша стратешка цел**

Босанска
разгледница

**Цез
до сабајле...!**

Како до дијалог меѓу државата и
граѓанскиот сектор

**Соработка без
задушување на помалиот!**

Фаталната привлечност
на евроинтеграциите

**Европска унија
како надеж во подобро утре**

Седмата сила ги поминува
годините на опасно живеење

**Жив новинар
е добар новинар!**

ДЕЈАН ГЕОРГИЕВСКИ

Ете, од пред некоја година, и Сараево има свој цез фестивал. Како и сè друго во државава босанска, и тој е плод малку на домашен ен-тузијазам, малку на странски фондови и разбира-ње, што не значи дека воопшто е лош, во содр-жинска или каква друга да е смисла. Напротив, тоа на организаторите (група млади луѓе кои нозе испокршија трчајки наоколу) им овозможува нешто што, на пример, кај Скопскиот фестивал-ски роднина го има сè помалку. А тоа е, погодува-те, цезот "како таков". За разлика од овдешниот фестивал, на скопскиот сè повеќе му наликува името "Латино" фестивал (а Белопета ако е паме-тен, сериозно ќе поразмисли за таквото решение), оти сè што може да се слушне е народна и шлагер музика источно од Андите и јужно од Рио Гранде. Не дека тоа е лошо, напротив.

Мене лично, оти не сум многу по цез музиката, а и не сум баш најубеден дека сите оние што се стискаат за карти секој октомври секој ден се бу-дат и заспиваат со Мајлс Дејвис на грамофоните, тоа многу не би требало да ме интересира. Пове-ќе ме интересираат паралелите што може да ги извадиме со транзициското битисување. Имено, во буквално сè што ни се случува, на економско, политичко, културно, социјално, па дури и Овче Поле, наместо вистинските нешта, добиваме суро-гати непрепознатливи до болка, а нивниот избор малку зависи од локалните вкусови и склоности. Она што ни го продаваат како социјалдемократи-ја во секоја нормална земја на светот е некаков центар кој, да бидат работите пострашни, дури и влече кон десно. Она што нашата наводна десни-ца ни го подметнува како демохристијанство, пак, се сведува на истиот тој десен центар. Еве, на при-мерот на Македонија, како можат социјалдемок-ративе наши, пред сè, да се грижат за добробитта на големите меѓунационални корпорации, наместо за локалните надничари? Националистите, од друга страна, суверенитетот го спомнуваат само ако тоа може(ше) да им донесе некоја поголема провизија, платена во цврста валута секако, од ис-тите такви корпорации. Номиналните социјали-сти ич да не ги спомнеме, оти ноторен факт е дека ги предводи тип со феудални склоности. Уште да им го побара на кметовите правото на прва брач-на ноќ...

Проблемот, практично, е во тоа што е ограни-чено правото на избор, или барем на јавно изразу-вање на сопствениот избор, што, погодувате, нај-екстремно се јавува при организирањето избори. Еве ви ги, на пример, последните претседателски избори во Србија. Кој ја следи кампањата посисте-матично, главно е скандализиран од извонредниот успех на тамошните радикали. А, нормално, сите анкети нив ги ставаа некаде далеку на трето мес-то. Тоа најлесно се објаснува токму со стравот од јавното декларирање за својот избор. Во Србија просто стана општествено неприфатливо да гла-саш за Радикалната Партија, па кога ќе ти се јават од Галуп, ти ќе им кажеш дека не си одлучил за ко-го ќе гласаш, па они фино ќе се стаписат кога ќе

Едноставно, она што нам ни го ну-дат од Запад е чорба во која има и малку благо, и малку солено, ама никако луто или горчливо

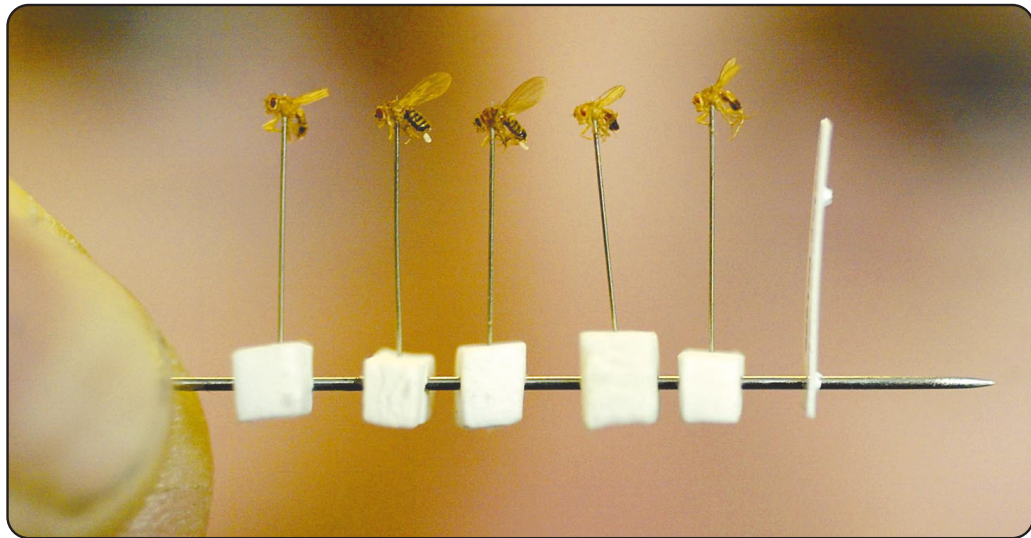
Просто ми е кеф кога ги гледам си-те оние мудри глави во Брисел од карши Атлантикот како сега се туфкаат додека го гледаат растот на „националистите“

сфатат дека милион и кусур луѓе ги прикриле сво-ите симпатии. ХДЗ во Хрватска цели две години играше на истата карта, сè додека не стана јасно дека избори ќе има, и тоа оваа година, што за нив беше знак дека можат да почнат да демонстрира-ат сила и да потврдат дека на нив мора да се смета како на најсериозни кандидати за наредните чети-ри години на власт. Пораката кон меѓународната заедница беше уште појасна. „Ние ќе победиме на овие избори (во моментот кога го пишувам овој текст се собираат резултатите од десетте изборни единици, и таквиот исход е веројатен, иако не е си-гурен), и ќе морате да разговарате со нас.“

Просто ми е кеф кога ги гледам сите оние мудри глави во Брисел од карши Атлантикот како сега се туфкаат додека го гледаат растот на "национали-стите." Кеф ми е, се разбира, оти навистина немаат причина за такво нешто. На локалната политика и се зацртани така тесни рамки во кои може да се движат, што нема никаква опасност некој да забета на за милиметар. Сите изборни кампањи и програ-ми во регионот се сведуваат на една единствена ре-ченица, „членство во ЕУ и НАТО.“ Затоа сум под-готвен да се обложам во што сакате дека реформи-те насекаде во регионот ќе се туркаат напред поле-ка и болно, и дека, дури и ако победат, радикалите во Србија и хадезе ќе бидат исто толку кооператив-ни како и сегашните гарнитури. Уште поподготвен сум да се обложам дека, која и да дојде партија на власт, наредните избори ќе ги изгуби, оти гласачи-

Босанска разгледница

Цез до сабајле...!

те имаат сосема поинакви идеи за што треба да се залагаат нивните водачи. Впрочем, кој и да е, ќе мо-ра да отпушти машала бројка работници, да затво-ри о-хо-хо фабрики и "капитални инвестиции", а бо-гами и да продаде понекој национален интерес. Таквите нешта, несомнено, мораат да се казнат.

Едноставно, она што нам ни го нудат од Запад е чорба во која има и малку благо, и малку солено, ама никако луто или горчливо. Ама народот тука е растен на грав и мрсна храна, а тоа одлично оди со везени пиперки и феферони и многу кромид, па се-то тоа му е малку блуткаво.

Е, бандо, дека глупоста е неуништива и дека се јавува насекаде, без предупредување, еден од пос-ледните примери го имаме во Сараево. На неколку советници во општинските власти на Општина Стари Град, одеднаш, им се виде плакатот на МЕСС (долгогодишниот извонреден театарски фестивал) како страшен удар врз јавниот морал и психичкото здравје на јавноста, а посебно на деца-та. Инкриминираниот плакат содржи два пара, да простите, цицки, две машки две женски, вкупно ко-мада-четири (4). Елем, именуваните жлезди се так-ва опасност за јавниот морал, и општинарите се толку навредени што во година, ако е здравје, МЕСС нема да добие ниту паричка од општинската каса. Машала, тука се најдоа погодени јавните гласила, НВО, борците за човекови права и права на живот-ните, како и сите останати кои сметаат дека љуби-телите на голи женски гради имаат право својата

љубов кон нивните неспорни естетски вредности (особено ако се спакувани во плакат кој има пого-лема уметничка вредност од некои претстави на МЕСС) и јавно да ја истакнат. Јавниот притисок успе-а, што е реткост и од жирито заслужува најмал-ку десет поени, да ги натера градските и општински татковци и мајки да си ја погизат бесата.

Од другите важни теми... па ете, Маровиќ дојде и се извини за сè. По стариот добар обичај, таквите извинувања се даваат *ан блок*, нема имиња и податоци, и главно се негативно примени. Овакви му се мотивите, онакви му се мотивите, он овака, он она-ка... Сите како да забораваат дека Светозар си е по-литичар, и дека не мора нужно да верува во она што го прави, уште помалку во она што го говори. Негово беше да се извини (што е голема мода во де-нешниот свет, уште малку па ќе почнат да си се из-винуваат предвреме). Уште двојката "Би енд Би" да се извинеа во Лондон, камо крај за таа среќа. Не оти тоа ќе ги спречи оние кучкини синови од Ал-Каеда или како веќе не се викаат да потпапат нешто невин свет, ама чисто да останеа искрени на формата.

Конечно, мала препорака до Градски Кина (пос-тои ли таа фирма уште, или нешто сум испуштил). Под итно да го набават "Оган" (оригиналниот нас-лов е „Гори ватра“) на Пјер Жалица. Народот бар-ем убаво ќе се изнасмее и ќе види одличен филм. Ај сега, здраво, мора нешто и да се работи!

За пасошите и гаките

У мое време беше друг муабет!

АГИМ ЈОНУЗ

Свесен сум си потполно дека не-кој ќе рече оти сум тотално луд ако кажам дека пасошите имаат и тоа каква врска со гаките!.. За оние што тргале маки по светот (од постарата генерација), тоа не е воопшто изненадувачка информаци-ја. Подоцна ќе ви стане јасно од каде е оваа ујдурма. Главата ми стана та-пан од информациите обликувани на милион начини за тоа какви пасоши ќе имаме, (патни исправи со кои ќе се гордееме по светов), на кои јазици ќе ни ги пишува имињата и презими-њата. Цела среќа што на било каков јазик и да ги пишува нашите имиња, за среќа нема да ни ги пишува над-маците, затоа што во тој случај сите би требало да имаме ист прекар - КОПУЦИ! Иста графа за сите!

Да се биде копук и не е така страшно кај нас, затоа што главно ќе се биде во тренд, а и не би било нешто невообичаено. Башка тоа, што додека се договориме како ќе изгле-даат нашите "путовници" и дали би било убаво да постои и верзија на старохебрејски, дури и Б'лгарија ќе ни воведат виза. Е... го ежо!.. Во тој случај, пасоши не би ни биле потреб-ни! Па, кај на мајка му ќе одиме?!

При крајот на седумдесетите годи-ни бев тинејџер, сопственост и "до-

Додека се договориме како ќе изгледаат наши-те "путовници" и дали би било убаво да постои и верзија на старохебреј-ски, дури и Б'лгарија ќе ни воведат виза

мака радиност" на родителите, кои имаа можност да му дозволат на си-на си да оди во Италија и да си купи гардеоба. Сите малку постари добро знаат дека беше во мода да се носат фармерки со „уши“ купени на „*Пон-ше Росса*“ во Трст. Во тоа време, имавме црвени пасоши кои "друже Тито" ни ги даде да се фразерисаме по светов, влегувајќи во која сакаме др-жава без виза. На црниот пазар на фалсификувани и крадени пасоши, тие црвени парчиња хартија беа нај-скапото нешто. Познато беше дека "београдските мангупи", ги начеку-ваа на пазарот во Трст, "овчичките" од нашиве крави и им ги одземаа пасошите и тоа „на леп начин и без убецивања“. Ги препродаваа по не-колку илјади марки!

Многу типови знам кои се правеа дека им се украдени пасошите, а всушност ги продаваа таму, па се

враќаа дома облечени како лорд Ка-рингтон, а .. башка им остануваа па-ри и „сжалување од италијанските

На времето, кога имавме црвени пасоши, можевме да се фразери-суваме по светов, влегувајќи во која сакаме држава без виза

власти“. Е... така јас си отидов на па-зарене во Трст, арно ама, како го-лобрадо дитиште кое е уплашено од такви волци кои голтаат пасоши- си го ставив пасошот во гаќи, за да не може никој туку така да ми брцне и не дај боже да ми го земе пасошот! Ако некој евентуално правеше ин-спекција па пазарот во Трст по гаќи-те на многу тогашни Југословени, ќе се нагледаше не само еротика, туку и администрација! Секој втор си го "брцнуваше пасошот во гаќи". Попр-во можеше да му откорнеш нешто друго, отколку пасошот од "гашти-те"!

Си шетам така деновиве по улица, кога од спротива слушам како еден татко на сина си му пререкува нешто во стилот на "на баба ти гаќите!" Ми светнува размисла, како Архимед кога ќе извикне, „ЕУРЕКА“

Замисли... си мислам... толку ука-бука околу пасошиве, а за пет пари не ни вредат. Во Трст можеме сега да си ги ставиме на чело и да викаме ура... бадијала! Можеме какви сака-ме гаќи слободно да носиме, без страв од напад на „београдските мангупи“. Нека рече после некој де-ка нашата државичка не се грижи за нашата безбедност во туѓина!

НВО САЕМ

На Скопски саем се одржа Третиот форум на граѓанското општество

Чекор поблиску до народот

МАРИЈА КУКА

Претставување на 205 граѓански организации и 48 панели за три дена го одбележаа третото издание на форумот на граѓанското општество. Бројката од десет илјади посетители јасно покажува дека саемот повеќе не е невидлив за јавноста. Организаторите, Македонскиот центар за меѓународна соработка, Фондацијата Институт отворено општество - Македонија и Институтот за трајни заедници можат да бидат задоволни дотолку повеќе што саемот беше уште еден чекор кон разоткривањето на невладиниот сектор и уште едно приближување кон оние во чие име и работат граѓанските асоцијации - кон народот.

За прв пат на саемот на невладините организации со претставување на Секторот за евроинтеграциите се појави и македонската Влада која беше и еден од финансиските поддржувачи на саемот покрај Европската агенција за реконструкција, данската црковна помош и британската организација Христиан Аид. На дел од саемскиот изложбен простор беше претставен и приватниот сектор во Македонија кој беше застапен преку фирмите „Алкалоид“, „Макстил“ и „Мобимак“. Дека невладиниот сектор одлично соработува со организациите од регионот покажа и учество на десетина

невладини организации од Србија и Црна Гора, Словенија, Унгарија, Бугарија и Косово.

Како се одвиваа настаните? Ден први. Свечено отворање. Претседателот Борис Трајковски во својот говор потенцираше дека во современите држави не е измислен подобар модел за контрола и надолжување на честите превиди на политиката од моделот на невладините, граѓанските организации. „Македонија во таа смисла може да се вброи меѓу државите во кои самоорганизирањето на граѓаните во цивилната сфера има постигнато високо рамниште.“, истакна шефот на државата. Сепак, Трајковски и со предупредување до невладиниот сектор за можните манипулации со нивните идеи и работа од страна на политичарите, предупредување кое го упати и Донато Кјарини, шеф на делегацијата на Европската комисија во Македонија кој истакна дека правото на граѓанинот е основен принцип за градење на цивилното општество.

На 135 штанда се претставуваа учесниците на саемот. Вниманието привлече штандот на „Полио плюс“ со фантастичната кампања „Никој не е совршен“ која наиде на голем одек во јавноста, УНДП со повикот против сиромаштијата, против гладта и болести, против загадувањето на животната средина, против насилството врз жените, а на штан-

За трите дена на саемот се претставија 205 граѓански организации и се одржаа 48 панели

дот на „Новинарите за правата на жените и децата и заштита на човековата околина“ посетителите со свој потпис се вклучија во глобалната кампања против насилството и оружјето. Свој потпис на петицијата стави и претседателот Трајковски.

Законот за слободниот пристап до информациите и фаталната привлечност на евроинтеграциите, теми кои привлекоа најголемо внимание на првиот ден од форумскиот дел на саемот. Горчлив вкус на крајот на првиот ден секако предизвика тоа што медиумите многу повеќе ставија

акцент за изјавата на Трајковски за пакетот закони за децентрализацијата дадена на некој од штандовите на саемот отколку за самото значење на Третиот форум на граѓанското општество.

Ден втори. На Скопскиот саем се отвори и ЗЕЛС. Случајно или не и форумскиот дел на саемот на нво тој ден почна со темата за децентрализацијата. Претставување на проектот НВО-инфоцентар. Одличен одзив на аудиторимот и на трибината „Како до стратегија за дијалог и соработка помеѓу државата и граѓанскиот сектор“. Тој ден внимание и за борба против дрога-

та во борба за младите, реинтеграцијата и ревитализацијата на поранешните конфликтни подрачја, за трговија со луѓе.

Ден трети. На последниот ден новинарите зборуваа за несигурноста при известувањето од кризните региони, а во исто време во салата отспротива се водеше жешка дискусија на тема „Рамковен договор, помеѓу имплементацијата и девијацијата“. На затворањето беа доделени и награди. Наградата за најдобро уреден штанд ја добија здруженијата на граѓани Меѓаши од Скопје, Синергија од Штип и Сојузот на извидници на Македонија.

Дали постои можност за партнерство меѓу Владата и невладиниот сектор или различните перцепции за улогата на граѓанскиот сектор во општеството се пречка која сè уште не може да се надмине? Ова беше централно прашање на панелот „Како до стратегија за дијалог и соработка меѓу државата и граѓанскиот сектор“, што се одржа во рамките на Третиот форум на граѓанското општество.

„Кога зборувам за односот на невладиниот сектор и на државните институции морам да се навратам на една шега. Некој еднаш ме запраша дали знам која е разликата меѓу сопругата и домашната помошничка. Разликата е во тоа што сопругата учествува во одлуките битни за семејството, додека помошничката не. Тоа во однос на соработката на државните институции и невладините организации, би изгледало вака. Кога има бегалска криза, кога се работи за семејно насилство или градење пристап за хендикепирани особи, тогаш тука се невладините организации, затоа што овие проблеми и не се меѓу приоритетите на државата. Секако, за висока политика не се прашуваме.“ Ова го изјави Сашо Клековски, извршен директор на Македонскиот центар за меѓународ-

на соработка (МЦМС), кој додаде дека во основа очекувањата на Владата за улогата на невладиниот сектор во креирањето на политиката не

ПАРТНЕРСТВО

Како до дијалог меѓу државата и граѓанскиот сектор

Соработка без задушнување на помалиот!

е иста со очекувањата на невладиниот сектор.

„Ако се тргне од претпоставката дека во партнерство влегуваат двајца што се познаваат и дека мора да се воспостават контакт точки меѓу кои ќе се градат релациите, тогаш се наметнува и прашањето колку се познаваат или подобро кажано, колку едни-те ја препознаваат работата на оние другите. Понекогаш од владините институции доаѓа и прашањето: Со кого ние во невладиниот сектор треба да контактираме? Меѓутоа, никој не треба да очекува граѓанскиот сектор,

кој е толку плурален, да се организира според урнекот на државната структура., објасни Владимир Милчин, извршен директор на Фондацијата институт отворено општество - Македонија.

„Истата работа е и со легитимитетот. Често од владините структури доаѓа прашањето за легитимитетот на невладиниот сектор. Владата го доби својот легитимитет на изборите и тоа никој не го оспорува. Меѓутоа, мора да се знае дека легитимитетот на цивилното општество е малку поинаков, но едно е исто, и едни-те и другите легитимитетот го црпат од граѓаните“, додаде Милчин.

Колку државните институции се подготвени за соработката со невладините организации?

„Понекогаш и самите министерства не се координирани меѓу себе, така да пречка за соработката некогаш е и лошата организација на владината администрација“, истакна Суад Мисини од Информативниот центар за граѓанско општество.

Лилјана Поповска, потпретседател на Собранието, истакна дека невладиниот сектор со своето присуство се наметна како партнер на државата, така што некој и да сака не може да го заобиколи: „Во некои сегменти невладините организации се подобро организирани и даваат подобри услуги од некои институции на државата. Мислам дека како држава сме на добар пат невладиниот сектор да биде уште присутен во општеството како партнер на државата“ додаде Лилјана Поповска додавајќи дека неколку закони од областа на социјалната заштита кои се во собраниска процедура се токму на иницијативна на невладиниот сектор.

„Мора да се знае дека признавањето на општествената улога на невладините организации од страна на државните институции е процес“ истакна Ирма Мезнарнич од Владата на Република Словенија. „Словенија, како земја кандидат за влез во Европската унија едноставно мораше да ја признае улогата на невладиниот сектор во општеството. Мора да се најде заеднички јазик. Не треба да се заборава дека невладините организации се глас на народот, дека за многу проекти кои од одредени причини не биле во можност да ги спроведат владините институции ги направиле невладините организации. Во Словенија се повеќе и повеќе е присутно влијанието на невладините организации. Дури има и препорака идните државни чиновници да стажираат во некоја од невладините организации“, додаде Мезнарнич.

Општиот заклучок на учесниците на трибината беше дека невладиниот сектор треба и мора да соработува со државните институции, избегнувајќи ги препреките од типот на формална соработка со која евентуално официјалните лица би се пофалиле дека работат според европски стандарди.

„И на двете страни расне свеста дека е потребен дијалог. Не треба да се изгуби здравиот разум и оној кој е помокен да го задуши оној помалиот“ рече на крајот на панелот Владимир Милчин истакнувајќи дека носителите на ригидноста во владините институции понекогаш се токму луѓе кои биле дел од невладиниот сектор. „Но, таков е светот каде се манипулира со моќта. А, невладиниот сектор се бори моќта да не биде сконцентрирана на многу малку луѓе“, додаде Милчин.

ИСКУСТВА

Словенија има 18.000 НВО

Во Македонија има регистрирани 5.300 здруженија на граѓани, бројка која што често пати на невладиниот сектор му се припишува како минус. Но, во Словенија, земја која што ќе влезе во Европска Унија следната година, а која според бројот на жителите и блиското минато е слична на Македонија, регистрирани се 18.000 невладини организации, а Словенците отишле и чекор понатаму. Во

словенечката Влада постои и лице кое е задолжено за контакт со невладините организации.

Фото: Филип Ангевски

Вистини и заблуди за здруженијата на граѓаните

„Најголема заблуда, според мене, е невладиниот сектор да се именува како „граѓанско општество“, бидејќи тој е внатрешно раздробен, сите негови чинители имаат различни цели и само така ќе продолжи да опстојува. Не постои еден стожер околу кој би ротирале неговите чинители, зашто сите сакаат да постигнат различни цели. Така, за едни тој е „филантропски“, за други – „непрофитен“, истакна проф. д-р. Ило Трајковски од Филозофскиот факултет на трибината „Вистини и заблуди за граѓанскиот сектор“.

За професорот, Трајко Славевски од Економскиот факултет, пак, парадоксално е што подолго време е во тек процес на цветање на граѓанскиот сектор, а од друга страна, сè е поочигледно дека кај граѓаните постои процес на сецесионизам, на повлекување во себе, неактивност и неподготвеност за соработка, надвор од домашниот праг.

За демистификацијата е задолжен невладиниот сектор

Граѓанскиот сектор се критикува поради неговата неможност да влезе во полемика за расчистување на стереотипите

„Контроверзите и разликите за начинот на гледањето на невладиниот сектор потекнуваат од начинот како ја гледаме улогата на граѓанските организации и од каде потекнуваат тие“, рече извршниот директор на МЦМС Сашо Клековски. „Некои сметаат дека во невладиниот сектор се „вртат“ премногу пари. Но, морам да нагласам дека според извештајот на УСАИД само 300 од регистрирани 5.300 здруженија на граѓани имаат пристап до финансните до американските и европските донатори.“

Сепак, општиот заклучок на учесниците е дека најголем простор за критика лежи во граѓанскиот сектор и во неговата неможност да влезе во полемика за расчистување на дилемите и стереотипите. „Постои јасна потреба за поттикнување дебати, јавни расправи и поточни ставови за местото и улогата на граѓанските асоцијации.“, додаде Клековски. (М. К.)

ИНТЕГРАЦИИ

Ако во последните години ни е преку глава од зборот транзиција кој за нас стана синоним за сиромаштво, невработеност, неефикасна влада, тогаш во свеста на македонските граѓани еден друг збор предизвика надеж во подобро утре - евроинтеграции. Истражувањата покажуваат дека дури деведесет и четири проценти од населението го поддржуваат процесот на евроинтеграцијата на нашата земја. Фиктивна или практична поддршка на евроинтеграциите

колку сме подготвени да го одработиме она што Европска унија ни даде како задача пред да се приклучиме кон европско семејство? Европска унија како неизбежна, како судбинска. Теми на кои жестоко се расправаше на трибината Фаталната привлечност на евроинтеграциите која се одржа во рамките на Третиот форум на граѓанското општество.

Колку навистина македонското население реално го поддржува процесот на евроинтеграциите и дали бројката од 94 проценти може да се објективизира?

„Во својата суштина поддршката на евроинтеграциите е амбивалентна. Да, процесот на евроинтеграциите има поддршка од македонските граѓани, меѓутоа факт е и дека граѓаните интимно не веруваат дека Македонија некогаш ќе влезе во семејството на европските земји“, истакна Каролина Ристова-Астеруд, пратеник во Собранието на Македонија и претседател на Собраниската Комисија за европски прашања. „Токму таа амбивалентност го Kochi вистинското осознавање на сите аспекти на евроинтеграцијата и раѓа голема нетрпеливост кон она што треба да се одработи. Можеби на македонските граѓани им е веќе преку глава да слушаат што требаат сè да одработат за да стигнат во Европа, но мора да се знае дека тоа е процес за кој се бара голем оптимизам и големо трпение, од кои би кажала дека сепак клучната работа е оптимизмот. За недоумиците и за недовербата кон евроинтеграциите виновни се и политичарите кои не објаснуваат до крај што е тоа што треба да се одработи. Ние дури сега ја формираме комисијата за европски прашања во парламентот. Но, едно треба

да е јасно. Процесот на евроинтеграции е долг процес и тој процес не завршува со приклучување на земјата кон Европската унија“, објасни Ристова - Астеруд.

Една од примарните работи е сигурно средување на македонската легислатива. Законодавството мора да се усогласи со законодавството на европските земји. При тоа парламентот не е и тој што дава иницијатива за усогласување на законите. Во државите членки на Европската унија иницијатива ја има Владата, додека највисокиот законодавен дом е краен политички филтер.

„Во Собранието на Македонија пожелно е барем еднаш годишно да има сесија на која ќе биде изнесено до каде реално е Македонија со евроинтеграција“, потенцираше Каролина Ристова-Астеруд додавајќи дека новоформираната комисија за европски прашања ќе биде форум на граѓаните, а невладините организации се тие кои треба да дадат поттик во однос на лобирањето за одредени прашања кои ги засегаат граѓаните.

Фаталната привлечност на евроинтеграциите

Европска унија како надеж во подобро утре

Љубомир Кекеновски

Со влезот во ЕУ, македонските граѓани се надеваат дека ќе станат добитници, затоа што сега со вакво устројство на нештата, сигурно губат

Каролина Ристова - Астеруд

Тоа е процес кој бара голем оптимизам и големо трпение, но сепак, клучната работа е оптимизмот

Трајче Мукаетов

Ние веќе не можеме да се тешиме со она познатото: подобро утре се биде прв во село, отколку последен во град

Европска унија и македонскиот суверенитет? За да оди во Македонија во Европа мора да се соочи и со следното. Ние сме премногу ранливи, кога е во прашање суверенитетот на нашата држава и секогаш сметаме дека некој сака да ни го одземе тоа право. Но, едно е јасно. Ние мора да се отргнеме од тој концепт на 19 век и да тргнеме напред, бидејќи мора да знаеме дека земјите членки на ЕУ дел од своите инженеринги ги препуштаат на заедничките државни тела кои се формираат во рамките на ЕУ. И секако она што не е безначајно, а тоа е регионалната соработка. Ние мора да и покажеме на Европа дека умееме да живеаме со своите соседи и да ги решаваме нашите балкански конфликти без фрустрацији.

Македонската економија е пред колапс, а ЕУ наметнува високи стандарди во однос на производството. Како да го постигне тоа? Според Трајче Мукаетов, претседател на управниот одбор на АД Алкалоид ние мораме да го менуваме нашиот менталитет. „Ние веќе не можеме да се

тешиме со она познатото подобро да се биде прв во село, отколку последен во град. Не, време е да се тргне во град, таму ќе бидеме последни или претпоследни, тоа не е битно. Македонија мора да го унапреди своето стопанство и да стане конкурентна на пазарот. За да производот биде конкурентен мора да биде ефтин, да ги задоволува европските стандарди, мора да се внимава и на еколошкиот аспект на производството. Едноставно ние мора да ја менуваме нашата ментална матрица.“

Што всушност значи големата поддршка на населението на евроинтеграциите? „Деведесет и четири проценти од нашите граѓани го поддржуваат процесот на евроинтеграција, и тоа во прв ред поради тоа што со влез во Европска Унија се надеваат дека ќе најдат замена за нашата Влада, за нашите судови. На тој начин македонските граѓани се надеваат дека ќе станат добитници, затоа што сега со вакво устројство на нештата сигурно губат“, рече професорот од Економскиот факултет, Љубомир Кекеновски. Факт е дека

колку повеќе зборуваме за Европска унија ние сме подалеку од неа. Ние еднаш веќе треба да кажеме што сме сработиле за Европска унија, а не што би требало да работиме.

Според Кекеновски, транзиција и евроинтеграција станаа два клучни збора во нашето секојдневие веќе дванаесет години. „Тоа се два убави збора кои покриваат многу лоши работи. Но, ние не сме сериозни и не го почитуваме времето. Прашањето за интеграција во Европска унија не е партиска тема, тоа е тема за градење на културата на консензус, камен темелник. За да одиме во Европа нас ни треба јасен сигнал. Не е само во прашање дека ние треба да задоволиме одредени европски економски стандарди, треба и јасен сигнал за партнерство од Европска унија. Нам ни требаат стандарди, сигнал и статус. Ние сме во прна транзициона дупка и тој сигнал од ЕУ би бил сигнал со сила на сонце за нас. Нам треба да ни е јасно дека ние не одиме во Европа, ние одиме кон европски стандарди и тоа поради нас самите не поради некој друг.“

ПАНЕЛ**Разгледан Предлог -законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер**

Ќе има ли крај на нетранспарентноста?

„Текстот не е добар за да може да воспостави ефикасен баланс меѓу власта и граѓаните“ - смета Роберто Беличанец

Со цел да овозможи иницијално организирање на третиот сектор, за подобрување на Предлог текстот за донесување закон за слободен пристап до информациите, како и за координирање на активностите околу неговата промоција, одржаниот панел во приватен форумски дел од НВО саемот, ја исполни целта. Јавноста успеа да добие уште една слика за документот, кој е резултат на соработката на државните органи и НВО секторот. Министерството за правда како негов составувач, доби отворени забелешки и насоки во кој правец идниот закон треба да се движи и надополнува, за да коинцидира со актуелната состојба и со потребите во земјата.

Беше интересно да се чујат согледувањата на воведничарите од двете страни: Загорка Тноковска, како претставник на Министерството за правда, како и на Роберто Беличанец од Центарот за развој на медиуми, Климе Бабунски-Про Медиа Македонија и Бардил Јашари-Фондација Институт отворено општество - Македонија, но и на дел од останатите дискусанти. Сето тоа покажа дека работниот текст е далеку од потребната, конечна законска верзија.

Предлогот на законот за слободен пристап до информациите треба да биде доставен до Владата во втората половина на ноември, но според најавите на Министерството за правда, јавната расправа ќе трае до крајот на месецов. Законот беше претставен како акт од посебно значење за обидите за постигнување поголем степен на транспарентност, отвореност и отчетност во работењето на државните институции, но и како документ што треба да води до поголема вклученост на јавноста во државата, со цел да се изгради вистинска отворена власт. Сегашната верзија ја сочинуваат 44 члена, но по оваа расправа, доколку се вградат сите изнесени забелешки, како што беше ветено, таа треба да добие видно изменета форма. Како најспорен во дискусиите се наметна членот седум, кој ги регулира основите за одбивање на барањето за пристап до информациите.

Според Живко Темелковски од „Транспарентност-Македонија“ за комплетирање на регулативата во оваа област, потребно е да се донесе закон за класификација на информациите. Како што нагласи тој, „во сегашната ситуација секој си зема право да одлучува за каква информација станува збор“.

„Потребата од поднесување на информации од страна на државните органи, ја спречува можноста за корупција. Истражувањата направени во јавната и државната администрација, покажаа многу лоши, дури катастрофални одговори, што говори за непознавање на ситуацијата во Македонија. Испитаниците, не знаат дали воопшто постои или не, ваков закон во

ДИСКУСИЈА**Сашо Ордановски: Законот мора да се повлече!**

За Сашо Ордановски, главен уредник на списанието Форум, законот сведочи за една методолошка заблуда. Тој смета дека пред спорниот член 7, треба да се постојат уште 30 одредби, со кои ќе се обврзат државните органи на транспарентност. „Без нив, тоа е закон кој промовира корупција. Сега политичарите сметаат дека кога ќе стават портпарол, престанува нивната транспарентност. Институциите треба да

се обврзат, информациите да ги ставаат на веб-страници, за да им бидат достапни на граѓаните. Овој закон промовира недостапност до информациите и го дозатвора општеството. На ваков начин политичарите ќе имаат алиби дека тој постои, а граѓаните нема да можат ништо да добијат. Законот мора да се повлече, доработи и да се внесат потребните казни одредби за непружање информации“.

земјава, не размислуваат за потребата од правно уредување на оваа област. Македонија е последната земја од земјите во регионот која треба да го донесе споменатиот закон. Таа позиција, дава и предност да не се повторуваат грешките на другите“, смета Темелковски.

Улогата на Уставот како основа во

изготвување на законот ја потенцираше и Климе Бабунски, кој смета дека никој досега не поднесол барање за информации, по член 16 од Уставот, иако тоа му е загарантирано. „Обработката на податоците на истражувањето кое го направивме во земјава, сеуште не се комплетно готови, но можеме да кажеме, дека беше пот-

ребно на имателите на информациите да им се потенцира за какво право станува збор.“

Имавме и проблем со физичко достапување на барањата, а евидентен беше и инертниот однос на имателите кон барателите на информации. Сметам дека во законот е неопходно, со анекс да се регулира за каков слободен

ден пристап станува збор“, додаде Бабунски.

„Текстот не е добар за да може да воспостави ефикасен баланс меѓу власта и граѓаните, но сепак, е добро што почна да се регулира оваа област во земјава. Во него се испуштени неколку институции: приватните компании, загадувачите на животната средина, производителите на лекови и други компании од ваков вид, но и политичките партии, што навистина претставува голем проблем. Тие се иматели на информации, кои се важни за јавноста. На овој начин, само малку се проветрува администрацијата, но недостасуваат обични елементи за негово целосно функционирање“ - изјави Роберто Беличанец, прашувајќи што подразбира формулацијата „информација од јавен карактер“. Според него, содржана, а не објаснета информација, ја легитимира тајноста.

На панелот беа презентирани и ставови околу предизвиците што треба да ги донесе законот, но и местата каде што НВО секторот може да се вклучи, за да го даде својот придонес. Според Бардил Јашари од ФИОМ, станува збор за реорганизацијата на институциите, имплементацијата која чини многу средства, (работниот текст не споменува од каде би биле изворите на обезбедување), модернизирање на системот на архивирање, тренинг на вработените во институциите. Тој улогата на НВО секторот ја гледа во подигањето на јавната свест, во давањето правна помош, во овозможувањето соодветен пристап до потребните информации на лицата со посебни потреби, во мониторинг на спроведување на законот, во создавањето услови за негова имплементација.

Министерството за правда ја демонстрираше својата подготвеност да ги вметне, меѓудругото, и забелешките на претставниците на Здружението на слепите лица, кои побараа соодветен пристап до информациите. Тие веќе се обратиле до Министерството за правда, барајќи подобар пристап со информациите со поголемо користење на Брајовото писмо.

Истражување на јавното мислење: Мир и стабилност - приоритети, опции, перспективи

Сиромаштијата и корупцијата - наши најголеми проблеми

Македонија се соочува со голема сиромаштија, корумпираните носители на јавни функции, зголемување на организираните криминали, но и со опасноста од иселување на младината, социјален бунт и апстиненција на гласачкото тело на следните избори. Вака накусо може да се сублимираат резултатите од истражувањето на јавното мислење: Мир и стабилност - приоритети, опции и перспективи, спроведено во октомври годинава, кои беа соопштени на вчерашната прес-конференција во НВО Инфо-центарот.

Преку интервјуа, 1097 граѓани на Македонија од сите етнички заедници, се обидоа да ги лоцираат најактуелните општествени проблеми и да ја согледаат перспективата на државата доколку тие не се надминат. Речиси 86 отсто од испитаниците сметаат дека прв проблем кој треба да се реши е проблемот со невработеноста, 79 отсто нагласуваат дека корумпираноста и организи-

раниот криминал се топ-проблеми, а за 77 отсто од граѓаните социјалната несигурност е најалармантна. Интересни се разликите во одговорите меѓу припадниците на македонскиот етникум и на припадниците на албанскиот етникум, а ставовите на другите етнички заедници (Турци, Роми, Власи, Срби и др.) во многу висок степен кореспондираат со ставовите на Македонците. Така, додека за Македонците најзначаен проблем претставува невработеноста, а Рамковниот договор е последен на листата од проблеми, за Албанците најголем проблем претставува бавното спроведување на Рамковниот договор. Но, веднаш потоа се забележува тенденција на приближување на ставовите кои говорат дека социоекономскиот контекст е тој кој најмногу ги плаши сите граѓани во државава.

Оттаму, перспективата на Македонија, видена низ призмата на нејзините граѓани, доколку не се надминат проблемите не е воопшто

розова. Напротив таа е исклучително песимистичка. Тие сметаат дека секоје пролонгирање на решавањето на проблемите ќе доведе до зголемување на иселување на младите луѓе, до зголемување на несигурноста на граѓаните, до зголемување на јазот меѓу сиромашните и богатите, но и до зголемување на криминалот и на тероризмот.

Истражувањето е дел од проектот Граѓанска платформа за мир и стабилност, имплементиран од Фондацијата Институт отворено општество - Македонија, со финансии на ФИОМ и на Британската Влада, преку Министерството за надворешни работи од Фондот за спречување конфликти. Самото истражување е спроведено од Друштвото за истражувачки работи, консалтинг и услуги БСЦ ЕСТЕК.

На вчерашната прес-конференција беше претставена и книгата Граѓанска платформа за мир и стабилност - Документи, како и кампањата Отвори 4 очи. (Б. Б.)

ТРИБИНА

Се уште има региони кои се надвор од контрола, а новинарите повторно одат таму и известуваат без никаква заштита

Македонските новинари го умеат и тоа. Да одат во кризни подрачја наоружани само со камери, микрофони, диктафони и тефтери. Да се има панцири, блиндиран автомобил и претходна обука за тоа како да се преживее кога десет сантиметри над главата "зуй" куршум за македонските новинари, е мислена именка. Полиса за животно осигурување? Што беше тоа! Можеби им завидуваат на новинарите? И треба. Професија, која во секој случај е предизвик. Но, за новинарството факт се и следните податоци. Во последните дванаесет години загинаа 1.200 новинари, од кои 80 на просторите на бивша СФРЈ.

Во Македонија пак, се случува новинарите да се повредат заради каприциозноста на некои функционери, кои сакаат да покажат колку знаат да управуваат со оружје. Екипа на една телевизија беше тепана во име на друга, чиј извештај некому не му се допаднал. На новинарите им се суди за јавно изречени интерпретации, макар да ги искажал квалификативите некој друг. Ги живеат ли македонските новинари, годините на опасно живеење. Некој може да забележи дека македонските новинари не се како оние на Запад, па не одат на обуки каде што ги учат, како да препознаат од која страна доаѓа куршумот. Навистина, македонските новинари имаат желба да научат, но имаат и уредници кои веднаш ги прашуваат: "А, колку време ќе трае обуката?"

А, како може да преживее македонскиот новинар? Ова прашање беше поставено на трибината насловена како "Новинарството како несигурна професија. Безбедноста на новинарите при известување" која се одржа во организација на Здружението на новинарите на Македонија, а во рамките на Третиот форум на граѓанското општество.

"Жив новинар е многу поефикасен од мртв новинар, само жив новинар може да донесе информација и да каже што се случува на теренот" вели Снежана Лупевска, уредник во А1 Телевизија која беше една од учесниците на трибината. "Мислам дека во многу случаи ми спаси мојата смиреност на теренот. Смиреност и присебност. Имав можност да одам на тренинг за тоа како новинари треба да се однесуваат во услови на војна што го организираше ББЦ. Тренингот беше организиран, случајно или намерно, неколку месеци пред воената криза во Македонија. Секако дека обуката многу ми помогна, но пред се смиреноста, присебноста, а во некои моменти и досетливоста."

Колку всушност се заштитени македонските новинари кога одат во кризни подрачја?

"За време на кризата во Македонија работодавачите не беа загрижени за тоа колку новинарите се подготвени за пристап до кризните подрачја и не обезбедија ниту елементарна форма на заштита. Здружението на новинарите на Македонија обезбеди панцири и шлемови, но ретко кој ги користеше. Речиси сите беа без претходна обука. На теренот сите новинари, без разлика од кој медиум доаѓаа, беа во иста каша. Воената криза од 2001 година беше ново искуство и очекувавме дека работите по конфликтот ќе се сменат. Но, тоа не се случи. Се уште има региони кои се надвор од контрола, а новинарите повторно одат таму и известуваат, повторно без никаква заштита. Повеќе од неприфатливо е да се случува вакво нешто", потенцираше Роберт Поповски, секретар на Здружението на новинарите на Македонија и уредник во ТВ Канал 5.

А, што им се препорачува на новинарите кога одат во воени подрачја? Во своето дело "Водич за преживување на новинарите, вести во живо" британскиот новинар и публицист Питер Мекинтаер вели: "Познавајте ги вашите права. Новинарите треба да се информираат за политичките и правните услови во регионот. Социјална заштита - Што да се прави ако нешто појде наопаку? Какво осигурување имате и што ќе се случи со вашето семејство? Обезбедете добра комуникација со вашиот деск. Понесете соодветна опрема, меѓу останатото кутија за прва помош и дополнителни објективи..."

"Сметам дека книгата на Питер Мекинтаер треба да се запали. Зошто? Па, таа книга ќе ги урне нашите стандарди. Кога ќе ја прочитате книгата ќе видите дека тоа што пишува во неа е оставарливо во Македонија, колку што е лесно да се купи плац на Марс. Ќе прочитате што сè прават големите медиумски куќи и на кој начин ги обезбедуваат своите новинари. Врвна опрема, осигурување. Во македонски услови тоа изгледа вака. Прибор за прва помош во секое второ-трето возило на теренот, а ако го прашате претпоставениот што ќе биде со моето семејство ако мене нешто ми се случи ќе го слушне-

Седмата сила ги поминува годините на опасно живеење

Жив новинар е добар новинар!

те одговорот: "Врати се, па ќе ти кажам". Истиот е одговор и за исплатата на дневниците."

Драган Антоновски, независен новинар, апелираше до уредниците: "Не праќајте неискусни новинари на терен. Прво и основно прашање за преживување е има ли новинарот искуство за известување од ризични подрачја?"

Каде е лекот за македонските новинари? Наша реалност се сопственици на медиуми кои не секогаш имаат слух за потребите на новинарот, нетрпеливи уредници за кои обуките и не се некоја битна работа, минимум луѓе во редакциите од кои се очекува да функционираат и во невозмозни услови.

"Мора да се изгласа закон со кој ќе има правила за тоа кој може да стане сопственик на медиум и кој може да биде главен и одговорен уредник. Само така ќе се расчисти медиумскиот хаос во Македонија, само така новинарите ќе бидат заштитени," потенцираше Иван Андреевски, претседател на Здружението на новинарите на Македонија.

Додека не дојдат некои подобри времиња, македонските новинари може да ја читаат книгата на Мекинтаер во која, меѓу другото, е објавен и Меѓународниот Кодекс за пракса за спроведување на безбедно новинарство. А, таму пишува...

Книгата на Питер Мекинтаер „Водич за преживување на новинарите – Вести во живо“

Адекватна подготовка, обука и социјална заштита

- Владите мора да ги отстранат пречките што се испречуваат пред новинарството;
- Луѓето мора да ги држат рацете понастрана од медиумите. Секој треба да го почитува физичкиот интегритет на новинарите и вработените во медиумите додека тие си ја вршат својата работа;
- Новинарите и другите вработени во медиумите ќе бидат прописно опремени за сите задачи вклучувајќи снабдување со материјали за прва помош.

Владимир Пандовски, претседател на НВО Национална асоцијација за оружје

Последиците од поседување оружје ги чувствуваме сите

МАРИЈА КУКА

Национална асоцијација за оружје неодамна излезе со податок за претпоставената цифра на сопственици на илегално оружје, која според УНДП се движи меѓу 120 и 170 илјади лица. Зошто токму акцентот на бројот на сопствениците?

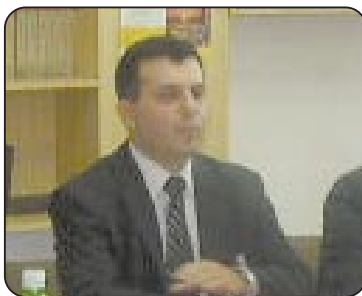
Некогаш овој вид на статистика е пооправдан поради тоа што се гледа концентрација на оружјето. Има држави каде што има голема количина на оружје меѓутоа тоа е сконцентрирано кај релативно мал број на сопственици. На пример, во САД има регистрирано 230 милиони парчиња оружје, меѓутоа целиот тој арсенал се наоѓа меѓу лица од само 30 милиони сопственици, значи во САД еден сопственик има по осум парчиња оружје.

Ако веќе зборуваме за цифра од 170.000 илјади илегални сопственици, дали се знае во кој дел на земјата се сконцентрирани?

Најголема концентрација на оружје секогаш има во регионите кои биле директно зафатени од воените дејствија. По силата на нештата во регионите каде што имало интензивни воени конфликти жителите го поседуваат оружјето или поради тоа што директно биле инволвирани во воените дејствија или го поседуваат оружјето поради личната безбедност.

Иако акцијата за разоружување треба да граѓански карактер, на моменти таа сепак добива политички примеси и наместо разоружувањето на граѓаните од сите националности се добива впечаток дека се разоружуваат различните етнички групи за да не избие нов конфликт...

Во Македонија многу нешта се исполитизирани. Во случајот со оваа акција за разоружување било какво давање политичка конотација, значи крах за акцијата. Самата акција е замислена како граѓанска без било каков етнички предзнак. Не смее да се сфати дека се разоружува една етничка заедница на сметка на друга етничка заедница. Негативните последици од поседување оружје ги чувствуваме сите. Можам

Не смее да се сфати дека се разоружува една етничка заедница на сметка на друга етничка заедница

да ви кажам и конкретен пример. Во Тетово, според истражувањата на Националната асоцијација за оружје, во 2002 година има регистрирано 29 убиства со огнено оружје. Сите извршители на овие убиства се Албанци, меѓутоа и 27 од 29 жртви се исто така Албанци. Не можеме значи да зборуваме за тоа дека во 2002 година оружјето се користело за меѓуетнички сукоби. Не значи дека немало регистрирано во овој период и меѓуетнички сукоби со политички предзнак, но најголем број на убиства сепак биле меѓу лица од иста етничка група.

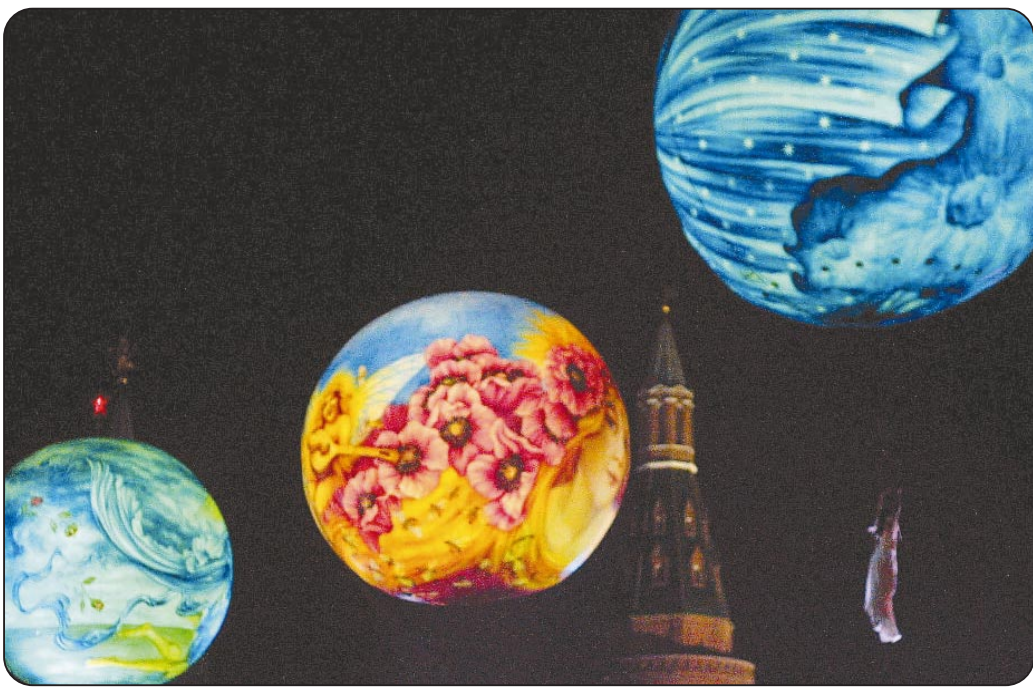
Проценките за бројката на илегалното оружје во Македонија се движат од 60 до 600 илјади парчиња. Национална асоцијација за оружје смета дека во Македонија до крајот на 2002 година имало 110.000 до 120.000 парчиња на илегално оружје. Како дојдовте токму до оваа цифра?

Бројката не ја избравме намерно. Таа произлезе од нашите анализи и тоа е нашиот став. Морам да кажам дека официјална проценета бројка на илегално оружје од страна на Министерството за внатрешни работи не е објавена. Што се однесува на нашиот регион (Македонија, Косово, БиХ, СЦГ, Хрватска и Албанија) проценето е дека има 2,3 милиони нелегални

парчиња оружје. Со акциите за разоружување во овие земји запленето е околу 22 проценти од оружјето, но сепак не треба да се заборава дека во регионот останале сè уште повеќе од 1.800.000 парчиња оружје. Македонија, пак, до колку сака да го достигне „балканскиот просек“ во оваа акција (ако се базираме на процентата од 110 до 120 илјади парчиња нелегално оружје) мора да се предадат или легализираат околу 16 до 17 илјади парчиња оружје. Сметам дека е добро да се предаде и легализира што повеќе оружје, и не се согласувам со изјави од типот дека е успех да се собере и едно парче оружје. Да се ангажира целиот потенцијал во државата, владин и невладин сектор, и сите граѓани, и да се собере некоја симболична бројка на оружје сметам дека е контрапродуктивно. Ова е почеток на борба против нелегално оружје и важно е во почеток да ја поразиме идејата дека нелегалното оружје е наша опција, наша иднина и наша реалност.

Предвидени се и награди за оние кои ќе го предадат оружјето?

Било какво наградување за предадено оружје сметам дека е погрешна мерка. Единствена стимулација за граѓаните треба да биде амнестијата.

Годинава за првпат се отвори Школа за политика

Промовирање на духот на толеранцијата

Како да не се злоупотреби моќта, како да се владее на вистински начин и како да се имплементира демократијата во општеството? Се чини, невозможно. Ке стане реалност, доколку се знае вистинскиот пат, доколку се знае да се преговара, доколку постои етика во владината и политичката комуникација, доколку се почитуваат човековите права и владеење на правото во современата европска демократија. Ова е дел од Програмата на Школата за политика која за прв пат оваа година ќе има свои "студенти" во Македонија кои ќе ги охрабри да воспостават стабилна заедница на млади лидери со заеднички вредности и визија за развој на заедниците во регионот, а идните лидери ќе го промовираат имплементирањето на цивилизирана промена во контекст на таа заедница чија цел е интеграција со европската политичка, граѓанска и владина култура.

Благој Зашов

Целта на школата е на идните лидери да им се укаже за поинаков пристап во практикувањето на политиката, како и за поинаков начин на однесување и морал во политиката

наков начин на однесување, поинаков морал во политиката", вели Благој Зашов кој е во Одборот на Школата за политика. „Идејата ни е да се направи обука на помлади почетници во политиката за да можат во секојдневно комуницирање со политичарите, па и воопшто во општеството, да се однесуваат на еден поквалификуван начин, иако политиката е нешто што може да ја практикуваат само одреден број луѓе, кои можат и умеат да се афирмираат себеси, но и да и помогнат на државата и воопшто генерално за општество. Ние мораме да бидеме свесни дека ни претстои долг период на учење и дека ние мора да се прилагодуваме на европските норми.“, објаснува Зашов.

Толеранцијата, почитувањето на разликите и интерактивниот стил на настава се неопходни за успешноста на семинарите.

Зашов објаснува дека проектот Школа за политика ќе трае десет години и секоја година ќе има триесетина нови слушатели. „Тоа значи дека по десетина години ќе имаме триста млади луѓе кои се во водите на македонската политика, а кои ја поминале оваа школа. Позитивен е примерот од Русија, каде по завршувањето на оваа школа младите лидери ја промовирале идејата и духот на школата и биле иницијатори за отворање на уште десетина нови, вели Зашов.

„Сакаме да им овозможиме на млади луѓе, и покрај некои свои веќе формирани карактери во политичка смисла, формирани ставови за определени прашања за општеството и организација на државата, сепак да ги преиспитаат тие свои ставови, да прифатат и нови, преку специфични контакти меѓу себе врз база на обука од квалификувани професори, но и со можност низ дискусија и низ директни контакти со другите учесници да чујат поинакви ставови и мислења. Сакаме политиката да ја поврземе со моралот, со интересите на пошироките слоеви на општеството, сакаме да им укажеме на идните лидери личните интереси да не влијаат отповеќе во нивните одлуки, како што сега, за жал, е случај со некои политичари, додава тој на крајот. (М.К.)

Форум - Центарот за стратешки истражувања и документација и Европското движење се коосновачи на Школата за политика во Република Македонија. Оваа школа е дел од балканската мрежа на политички школи, поддржана од Советот на Европа. Триесетина млади луѓе веќе го поминале првиот семестар во школата, (која трае четири семестра во текот на една година), искуствата се позитивни и што е најбитно - сите се борат за подобра иднина на Македонија, без разлика на нација, вера, професија. Меѓу слушателите на школата има студенти, но и луѓе длабоко навлезени во политиката, но, можеа да се сретнат и оца, поп, новинари, како и пратеници со подолг собранички стаж. Разликите меѓу слушателите не ја отежнуваат работата, туку напротив.

Зошто токму Школа за политика и зошто токму во Македонија?

„Во една ситуација на транзиција, во која е Македонија, како интелектуалци размислувавме што би можело да се помогне за создавање на нова политичка елита во Македонија, заради поинаков начин на пристап во практикувањето на политиката, поин-

НВО ИНФОЦЕНТАР

НВО Инфоцентарот се стреми кон:

- Зголемување на видливоста и влијанието на граѓанскиот сектор во општеството
- Подобрување на информираноста и разбирањето на јавноста за улогата на граѓанската иницијатива
- Креирање позитивно јавно мислење за граѓанските асоцијации

НВО Инфоцентар овозможува:

- Директна комуникација и соработка со медиумите, новинарите, државните институции, донаторите
- Експертиза и обуки за комуникација со јавноста
- Консултации и логистичка поддршка на настани и кампањи од јавен карактер
- Простор и опрема за прес-конференции, обуки, семинари, дебати, тркалезни маси, промоции...
- Специјализирана библиотека и база на податоци
- Редовен мониторинг на медиумите

ANYOK communication

НВО ИНФОЦЕНТАР

ВНИМАНИЕ!

Сите услуги на НВО Инфоцентарот за граѓанските асоцијации се **БЕСПЛАТНИ!**

КОНТАКТ!

НВО Инфоцентар

Градски ѕид, блок 8 (локација: Зелен Пазар, Вардар Осигурување) 1000 Скопје, Македонија

тел/факс: (02) 32 33 560, 321 66 90
e-mail: Infocentar@sonet.com.mk,
infocentar@mdc.org.mk

НВО Инфоцентарот е заеднички проект на: Центарот за развој на медиуми, ОХО и на Родовата единица за документирање и информирање.

Поддржано од:

ФОНДАЦИЈА
ОПЕН СИЈЕТИЈУТ
СОЦИЈАЛНО ОТВОРЕНО
ИНСТИТУТ ПО ОПШТЕСТВО
МАКЕДОНИЈА МАКЕДОНИЈА

Моќта е во народот
Зеднички проект на:

Центар за развој на медиуми и „Утрински весник“
Финансиски поддржан од:
Институт Отворено Општество – Македонија
Излегува секој последен четврток во месецот

Уредуваат:

Роберто Беличанец,
Гордана Дувњак,
Билјана Бејкова

Графичко уредување
Игор Перчуклиевски

e-mail: infocentar@sonet.com.mk